

Dönem : 5
Toplantı : 1

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 95

Gemilerin Tonilatolarını Ölçme 1969 Uluslararası Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret ve Dışışleri Komisyonları Raporları. (1/37)

TC
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar Tetkik
Dairesi Başkanlığı
Sayı : 101-77/06763

7 . 11 . 1977

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışışleri Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı 12 . 9 . 1977 tarihinde kararlaştırılan, «Gemilerin tonilatolarını ölçme 1969 Uluslararası Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı» ile gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını saygıyla arz ederim.

Süleyman Demirel
Başbakan

GEREKÇE

Gemilerin tonilatolarını ölçme Uluslararası sözleşmenin yürürlüğe girmesi ile halen tonilato ölçme sistemlerinde farklılıklar bulunan ülkelere, aynı kurallar uygulanacak, aynı tip belgeler düzenlenecek, böylelikle uygulamada yeknesaklık ve kolaylık sağlanmış olacaktır.

Öte yandan, deniz ticaretinde ileri bazı ülkelerin çift tonilato ölçümü uygulamaları ve yükleme durumlarına göre rüsum ödemeleri bu devletlere deniz ticaretinde avantaj sağlamaktadır. Türk ticaret gemilerinde ise üst tonaj sınırı kullanılması nedeniyle, dış ülkelerde daha fazla rüsum ödenmektedir. Bu da önemli miktarda döviz kaybına yol açmakta ve dış taşımalarda rekabet yapabilmemizi olumsuz yönde etkilemektedir.

Sözleşmeye biran önce katılmamız yukarıda belirtilen mevcut uygulamanın sakıncalarını önemli ölçüde azaltacaktır.

Anlaşma, onaylanmasının uygun bulunması zımında Türkiye Büyük Millet Meclisinin takdirine sunulur,

Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu Raporu

Millet Meclisi
Sanayi ve Teknoloji ve
Ticaret Komisyonu
Esas No. : 1/37
Karar No. : 2

3 . 2 . 1978

Yüksek Başkanlığa

Dışışleri Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı 12 . 9 . 1977 tarihinde kararlaştırılan, «Gemilerin tonilatolarını ölçme 1969 Uluslararası Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı» Komisyonumuzda ilgili bakanlıklar temsilcilerinin de iştirakiyle tetkik ve müzakere olundu,

Tasarının gerekçesinde de bertafsil arz ve izah olunduğu veçhile; 23 . 6 . 1969 tarihinde Londra'da 48 devletin delegelerinin ve 7 devletin ise müşahitlerinin iştirakiyle Uluslararası İstisari Denizcilik Teşkilatı (İMCO) toplanmış ve «Gemilerin Tonilatolarını Ölçme Uluslararası Sözleşmesi» ni imzalamışlardır.

Mezkûr sözleşmeye katıldığımız takdirde çift tonilato uygulamaları ve yükleme durumlarına göre başka başka devletlerde farklı rüsum ödememiz ortadan kalkıyor, yeknesaklık sağlanıyor ve devletimizin bu yüzden uğradığı büyük döviz kaybı önlenmiş oluyor, ayrıca dış taşımalarda yabancı devletlerle rekabet yapabilmemize olumsuz yönde etkilenmemiş oluyor.

Yukarıda kısaca izah olunan faydalar muvacehesinde tasarının tümü Komisyonumuzca prensip olarak kabul edildikten sonra, maddelerin tetkikine geçilmiştir.

Tasarının 1, 2 ve 3 ncü maddeleri uygun mütalaa olunarak aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Dışişleri Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygıyla sunulur.

Komisyon Başkanı
Sakarya
Barbaros Turgut Boztepe

Sözcü
Ankara
Cengiz Şenses

Kâtip
Bilecik
Orhan Yağcı

İstanbul
Zeki Eroğlu

İstanbul
Enver Karabeyoğlu

İzmir
Neccar Türkcan

Kocaeli
İbrahim Akdoğan
İmzada bulunamadı.

Ankara
Alişan Canpolat
İmzada bulunamadı.

Sinop
Alâettin Şahin

Dışişleri Komisyonu Raporu

Millet Meclisi
Dışişleri Komisyonu
Esas No. : 1/37
Karar No. : 9

27 . 4 . 1978

Yüksek Başkanlığa

Gemilerin tonilatolarını ölçme 1969 Uluslararası Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı; Komisyonumuzda ilgili bakanlıklar temsilcilerinin de iştirakleriyle tetkik ve müzakere olundu.

Gemilerin tonilatolarının tespitinde bütün ülkelerce yeknesak bir sistem uygulanabilmesini temin ve aynı zamanda tonilato hesaplarını kesinleştirmek amacıyla, (İMCO)'nun çalışmaları sonucunda 23 . 6 . 1969 tarihinde Londra'da toplanan konferansta «1969 Gemilerin Tonilatolarını Ölçme Milletlerarası Sözleşmesi» International Convention on Tonnage Measurement of Ships, 1969» kabul edilmiştir.

Bazı deniz ticaretinde ileri ülkelerce çift tonilato ölçümü uygulanmakta ve yükleme durumlarına göre rüsum ödenmektedir. Bu uygulama şekli deniz ticaretinde bu ülkelere avantaj sağlamaktadır. Çift tonilato'dan maksat;

- Gemilerin taşıyabileceği yük miktarı «Gros ton».
- Gemilerin taşıdıkları yük miktarıdır.

Türk Ticaret gemilerinde ise üst tonaj sınırı kullanılması nedeniyle dış ülkelerde daha fazla rüsum ödeme durumunda kalınmaktadır. Bu durum ülkemizin döviz kaybını ve aynı zamanda dış taşımalarda rekabet yapabilmemize menfi şekilde etkilenmesine neden olmaktadır.

Anlaşma ayrıca deniz kirliliğinin kısmen önlenmesi için bazı müeyyideler de getirmektedir.

48 devletin delegelerinin ve 7 devletin ise müşahitlerinin iştirakiyle imzalanan sözleşmenin yürürlüğe girmesiyle; halen tonilato ölçme sistemlerinde farklılıklar bulunan ülkeler, aynı kuralları uygulayacak, aynı formda belgeleri iki dil ile düzenleyecek bunlardan biri ülkenin resmi dili, diğeri ise İngilizce veya Fransızca olacaktır. Böylelikle uygulamada yeknesaklık ve kolaylık sağlanmış olacaktır.

Sözleşme, boyları 24 metreden büyük olan yeni gemilerle, büyük ölçüde tadilat geçiren gemilere uygulanacak, mevcut gemilere uygulanması, sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 12 yıl içinde donatanın isteğine bağlı kalacaktır. Yani, mevcut gemiler, 12 yıl için tonilatolarını muhafaza edebileceklerdir.

Sözleşme, ticaret filoları toplamı dünya ticaret gemileri gros tonilatolarının % 65'inden az olmayan en az 25 devlet tarafından, ihtiraz kaydı konmadan imzalanması, kabul veya katılma belgelerinin tevdi tarihinden iki yıl sonra yürürlüğe girecektir.

Sözleşmeyi 1973 yılına kadar 23 devlet imzalamışlardır. Anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunması yuce Meclislerce kabul edilip yasalaşması halinde ülkemiz anlaşmayı imzalayan 24 ncü ülke olacaktır. 1973 - 1978 yılları arasında sözleşmeye kaç ülkenin imza attığı öğrenilememiştir.

Yukarıda kısaca arz ve izah olunan faydaları muvacehesinde tasarının tümü komisyonumuzca prensip olarak kabul edildikten sonra, maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1, 2 ve 3 ncü maddeleri uygun ve yerinde görülerek komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile duyurulur.

Başkan
Muğla
Zeyyad Mandalinci

Başkanvekili
Urfa
Salih Özcan

Sözcü
Ankara
Necati Gültekin

Kâtip
İzmir
Şinasi Osma

Adana
M. Yılmaz Mete

Bingöl
H. Celâlettin Ezman
(İmzada bulunamadı.)

Bursa
Cemal Külâhlı

Edirne
Cavittin Yenal
(İmzada bulunamadı.)

Elazığ
Celal Ertuğ

Erzurum
Gıyasettin Karaca

Kayseri
M. Zeki Okur

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

*Gemilerin Tonilatolarını Ölçme
1969 Uluslararası Sözleşmesinin
Onaylanmasının Uygun Bulunduğu
Hakkında Kanun Tasarısı*

**MADDE 1. — Uluslararası İş-
tışarı Denizcilik Teşkilatı (İMCO)'
nce hazırlanıp 23 . 6 . 1969 tarihlin-
de Londra'da yapılan bir konfe-
ransta kabul edilen Gemilerin To-
nilatolarını Ölçme Uluslararası
Sözleşmesinin onaylanması uygun
bulunmuştur.**

**MADDE 2. — Bu Kanun ya-
yını tarihinde yürürlüğe girer.**

**MADDE 3. — Bu Kanun hü-
kümelerini Bakanlar Kurulu yürü-
tür.**

SANAYİ VE TEKNOLOJİ VE TİCARET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

*Gemilerin Tonilatolarını Ölçme
1969 Uluslararası Sözleşmesinin
Onaylanmasının Uygun Bulunduğu
Hakkında Kanun Tasarısı*

**MADDE 1. — Tasarının 1 nci
maddesi aynen kabul edilmiştir.**

**MADDE 2. — Tasarının 2 nci
maddesi aynen kabul edilmiştir.**

**MADDE 3. — Tasarının 3 nci
maddesi aynen kabul edilmiştir.**

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

*Gemilerin Tonilatolarını Ölçme
1969 Uluslararası Sözleşmesinin
Onaylanmasının Uygun Bulunduğu
Hakkında Kanun Tasarısı*

**MADDE 1. — Tasarının 1 nci
maddesi aynen kabul edilmiştir.**

**MADDE 2. — Tasarının 2 nci
maddesi aynen kabul edilmiştir.**

**MADDE 3. — Tasarının 3 nci
maddesi aynen kabul edilmiştir.**

12 . 9 . 1977

Başbakan
S. Demirel

Devlet Bakanı
S. Öztürk

Devlet Bakanı
A. Ş. Ereğ

İçişleri Bakanı
Prof. K. Özal

Milli Eğitim Bakanı
N. Mentese

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı
C. Gökçek

Ulaştırma Bakanı
Y. Ergenekon

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı
K. İnan

Köy İşleri ve Koop. Bakanı
T. Yücel

Kültür Bakanı
A. Akyol

Devlet Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı
Prof. Dr. N. Erbakan

Devlet Bakanı
S. A. Emre

Adalet Bakanı
N. Cevheri

Dışişleri Bakanı
İ. S. Çağlayangil

Bayındırlık Bakanı
S. Kılıç

Gümrük ve Tekel Bakanı
G. Sazak

Çalışma Bakanı
İ. F. Cumaloğlu

Turizm ve Tanıtma Bakanı
İ. C. Ege

Orman Bakanı
S. Savcı

Sosyal Güvenlik Bakanı
T. Kapanlı

Devlet Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı
A. Türkeş

Devlet Bakanı
S. Somuncuoğlu

Milli Savunma Bakanı
S. Bilgiç

Maliye Bakanı
C. Bilgehan

Ticaret Bakanı
A. O. Güner

Gıda-Tarım ve Hay. Bakanı
F. Adak

Sanayi ve Teknoloji Bakanı
O. Asiltürk

İmar ve İskân Bakanı
R. Kutan

Gençlik ve Spor Bakanı
S. Kılıç

1969, GEMİLERİN TONİLATOLARINI ÖLÇME MİLLETLERARASI KONFERANSI NİHAİ KARARI

1. Milletlerarası seferde kullanılan gemilerin tonilatolarını ölçmede Cihansumul bir sistem tesisinin deniz nakliyatına önemli bir yardım teşkil edeceği gözönüne alınarak, Gemilerin Tonilatolarını Ölçme Milletlerarası Sözleşmesi hazırlamak amacıyla, Hükümetlerarası Denizcilik İstişari Teşkilatı (IMCO) nun davetiyle Londra'da 2 Mayıs - 23 Haziran 1969 tarihleri arasında bir konferans toplanmıştır.

2. Aşağıdaki Devletlerin Hükümetleri Konferansta delegeler tarafından temsil edilmiştir :

Arjantin	Endonezya
Avusturalya	İrlanda
Belçika	İsrail
Brezilya	İtalya
Bulgaristan	Japonya
Kamerun	Kore Cumhuriyeti
Kanada	Kuveyt
Çin Cumhuriyeti	Liberya
Çekoslovakya	Malagasi Cumhuriyeti
Danimarka	Meksika
Almanya Federal Cumhuriyeti	Hollanda
Finlandiya	Yeni Zelanda
Fransa	Nijerya
Gana	Norveç
Yunanistan	Pakistan
Guatemala	Peru
İzlanda	Filipin
Hindistan	Polonya
Portekiz	Birleşik Arap Cumhuriyeti Birleşik Krallık (İngiltere)
Güney Afrika	Amerika Birleşik Devletleri
İspanya	Venezuela
İsveç	Viet-Nam Cumhuriyeti
İsviçre	Yugoslavya
Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği	

3. Aşağıdaki Devletlerin Hükümetleri, Konferansta gözlemciler ((müşahitler) tarafından temsil edilmiştir :

Barbados	Irak
Kamboçya	Ürdün
Holy See	Tayland
Hong Kong	

4. Hükümetlere bağlı olmayan aşağıdaki kuruluşlar, Konferansta gözlemciler tarafından temsil edilmiştir :

International Association of Ports and Harbors (Milletlerarası Limanlar Teşkilatı)
International Chamber of Shipping (Milletlerarası Denizcilik Odası)
International Shipping Federation (Milletlerarası Denizcilik Federasyonu)

Permanet International Association of Navigation Congresses (Navigasyon Kongreleri Milletlerarası Daimi Teşkilatı)

5. Süveyş Kanalı Teşkilatı ile Panama Kanalı Şirketi de Konferansta gözlemciler tarafından temsil edilmiştir.

6. Amiral Edwin J. Roland (Amerika Birleşik Devletleri) Konferans Başkanlığına seçilmiştir.

7. Bay W. Milewski (Polonya) Kaptan R.J.R. de Mattos (Brezilya), Bay Y.S. Kasbekar (Hindistan) ve Bay Y.K. Quartey (Gana) Konferans Başkan yardımcılıklarına seçilmiştir.

8. Konferans Genel Sekreteri Bay Colin Goad (Teşkilatın Genel Sekreteri) Konferans Genel Sekreter Yardımcısı Bay Jean Quéguiner (Teşkilatın Genel Sekreter Yardımcısı) Konferans Yürütme Sekreteri Bay V. Nadeinski (Teşkilatın Denizcilik Güvenlik Komitesi sekreteri) idi.

9. Konferans işlerini yürütmek için dört komite kurmuştur :

Genel Komite

Başkan :

Bay R. Vancraeynest (Belçika)

Başkan Yardımcısı :

Dr. P. Nikolic (Yugoslavya)

Teknik Komite

Başkan :

Bay L. Spinelli (İtalya)

Başkan Yardımcısı :

Bay P. Eriksson (İsveç)

Planlama Komitesi

Başkan :

Bay W. J. Madigan (İngiltere)

Başkan Yardımcısı :

Bay N. I. Glukhov (Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği)

Danışma Komitesi

Başkan :

Bay A. von der Becke (Arjantin)

Başkan Yardımcısı :

Bay I. C. Edet (Nijerya)

10. Müzakerelere esas teşkil eden Konferans dökümanı, Teşkilatın Denizcilik Emniyet Komitesi tarafından hazırlanan ve herbiri bir Sözleşme Tasarısı ile bunların eki olan kaidelerden ve tonilato belgelerinden ibaret bulunan üç ayrı Milletlerarası Tonilato Ölçme sistemi teklifinden, bunlarla ilgili olarak muhtelif Hükümetlerin mütalaaları ile ek tekliflerden teşekkül etmiştir.

11. Komitelerin kayıt ve raporları ile Umumi Heyet kayıtlarında belirtildiği veçhile, müzakerelerin sonucunda konferans 1969, Gemilerin Tonilatolarını Ölçme Milletlerarası Sözleşmesini hazırlayarak imza ve kabule arz etmiştir.

12. Konferans müzakereler sonucu üç tavsiyeyi kabul etmiştir. Bu tavsiyeler aşağıdaki hususlarla ilgilidir.

(1) 1969, Gemilerin Tonilatolarını Ölçme Milletlerarası Sözleşmesinin kabulü.

(2) Gros ve net tonilatoların kullanılması.

(3) Terimlerin tarifinde yeknesak anlam.

13. Bir tek orjinal nüsha olarak İngilizce, Fransızca, Rusça ve İspanyolca lisanlarıyla hazırlanan bu nihai kararın metniyle İngilizce ve Fransızca, lisanlarıyla hazırlanan 1969, Gemilerin Tonilatolarını Ölçme Milletlerarası Sözleşmesi ve Konferansın Tavsiyeleri Hükümetlerarası Denizcilik İstisari Teşkilatına tevdi edilecektir. Ekli Sözleşme ile Tavsiyelerin Rusça ve İspanyolca lisanlarına resmi tercümeleri hazırlanacak ve bu nihai karar ile birlikte tevdi edilecektir. Teşkilatın Genel Sekreteri, bu nihai kararın tasdikli bir nüshası ile hazırlandığında, Sözleşme ve Tavsiyelerin resmi tercümelerinin tasdikli kopyalarını Konferansta temsil edilmek üzere davet olunmuş bulunan Hükümetlere gönderilecektir.

Bu nihai karar Londra'da yirmi üç Haziran bin dokuzyüz altmış dokuz günü tarafımızdan imzalanmıştır.

1969, GEMİLERİN TONİLATOLARINI ÖLÇME MİLLETLERARASI SÖZLEŞMESİ

Âkit Hükümetler :

Milletlerarası seferlerde kullanılan gemilerin tonilatolarının tespiti hususunda yeknesak prensip ve kurallar tesisini arzu ederek;

Bu hususu nihai bir Sözleşme ile en iyi bir şekilde sağlanabileceğini düşünerek;

Aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır :

MADDE : 1

Sözleşmenin Uygulanması İle İlgili Genel Yükümlülük

Âkit Hükümetler, bu Sözleşme ile bu Sözleşmenin bir kısmını teşkil eden eklerindeki hükümleri uygulamayı taahhüt ederler. Bu Sözleşmeye yapılacak her atıf aynı zamanda Eklerine de şamildir.

MADDE : 2

Tarifler

Açık olarak başka türlü ifade edilmemişse, bu Sözleşmenin uygulanışı bakımından :

1. «Kaideler», bu Sözleşmeye ekli olan kaideleri;
2. «İdare», geminin bayrağını taşıdığı Devletin Hükümetini;
3. «Milletlerarası sefer» Sözleşmenin uygulandığı bir ülkeden bu ülkenin dışındaki bir limana veya mütekabil olarak yapılan seferleri (Milletlerarası münasebetlerinden âkit bir Hükümetin sorumlu olduğu memleketlerle Birleşmiş Milletlerin idare otoritesi altında bulunan memleketler ayrı bir ülke sayılır.)
4. «Gros tonilato», geminin bu Sözleşme hükümlerine göre tayin edilmiş bulunan tek mil hacim ölçüsünü;
5. «Net tonilato», geminin, bu sözleşme hükümlerine göre tayin edilmiş bulunan faydalı kapasitesinin ölçüsünü;
6. «Yeni gemi», bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihte veya daha sonra omurgası atılan veya benzer inşaat safhasında bulunan gemileri;
7. «Mevcut gemi», yeni gemi olmayan gemileri;
8. «Boy», omurganın üzerinden ölçülen en küçük kalıp derinliğinin yüzde 85'ndeki su hattı boyunun yüzde 96'sını veya daha büyükse, baş bodoslamının ön yüzünden dümen boğazı eksenine kadar olan uzunluğu (omurgası meyilli dizayn edilmiş gemilerde, boyun ölçüleceği su hattı, dizayn su hattına paralel olacaktır);
9. «Teşkilat», Hükümetlerarası Denizcilik İstişari Teşkilatı (IMCO) nı; ifade eder.

MADDE : 3

Uygulama

1. Sözleşme, Milletlerarası seferlerde kullanılan aşağıdaki gemilere uygulanır :
  - (a) Âkit Hükümetlerin ülkelerinde tescil edilmiş gemiler;
  - (b) Madde 20 uyarınca Sözleşmenin tescil edildiği memleketlerde tescil edilmiş gemiler;
  - (c) Hükümeti, âkit Hükümetlerden olan bir Devletin bayrağını taşıyan tescil edilmemiş gemiler;
2. Sözleşme aşağıda belirtilen gemilere uygulanacaktır;
  - (a) Yeni gemiler;
  - (b) İdarenin kanaatine göre gros tonilatusunun büyük ölçüde değişmesini gerektirecek nitelikte tadilat geçiren mevcut gemiler;
  - (c) Donatanlarının isteği halinde, mevcut gemiler;

(d) Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten on iki yıl sonra, tekmil mevcut gemiler. Şu kadar ki, bu paragrafın (b) ve (c) bentlerinde belirtilenler dışındaki mevcut gemilere, yürürlükteki diğer Milletlerarası Sözleşmelerin ilgili hükümlerinin uygulanması bakımından mevcut tonilatoları dikkate alınacaktır.

3. Bu maddenin (2) (c) paragrafı uyarınca bu Sözleşmenin uygulandığı mevcut gemiler, bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden önce idare tarafından Milletlerarası sefer yapan gemilere uygulanan hükümler uyarınca tayin edilmiş tonilatolarına yeniden sahip olamayacaklardır.

MADDE : 4

İstisnalar

1. Bu Sözleşme, aşağıda belirtilen gemilere uygulanmayacaktır;
  - (a) Harp gemileri;
  - (b) Boyları 24 metre (79 ayak) dan az olan gemiler.
2. Mütihasıran aşağıdaki bölgelerde seyir yapan gemilere uygulanmayacaktır :
  - (a) Kuzey Amerika'nın Büyük Gölleri ile Rosiers Burnu'ndan West Point'e çizilen hatta kadar St. Lawrence nehri, Anticosti Adası ve Anticosti Ada'sının kuzeyinde 63° Batı baylamına kadar olan alan;
  - (b) Hazar Denizi;
  - (c) Arjantin'de Ponta Roca (Cabo San Antonio) dan Uruguay'da Punta del Este'ye çizilen hatta kadar Plate, Parana ve Uruguay nehirleri.

MADDE : 5

Zorlayıcı Sebepler

(Forsmajör)

1. Her hangi bir seferi için hareketi sırasında bu Sözleşme hükümlerine tabi bulunmayan bir gemi, hava şartları veya diğer zorlayıcı sebeplerle mürettep seferinden inhiraf ettiği takdirde bu hükümlere tabi olmayacaktır.
2. Bu Sözleşme hükümlerinin uygulanmasında, âkit Hükümetler, her hangi bir geminin hava şartları veya başka zorlayıcı sebepler dolayısıyla seferinden inhirafını veya gecikmesini uygun şekilde gözümlüne alacaklardır.

MADDE : 6

Tonilatoların Tespiti

Gros ve net tonilatoların tespiti idare tarafından yapılacaktır.

Şu kadar ki, idare bu tespit işini kendisi tarafından tanınmış şahıs veya kuruluşlara tevdi edebilir. İlgili idare her türlü ahvalde, gros ve net tonilato tespitindeki bütün sorumluluğu kabul edecektir.

MADDE : 7

Belge Verilmesi

1. Bu Sözleşmeye göre gros ve net tonilatoları tespit edilen her gemiye bir «Milletlerarası Tonilato Belgesi (1969)» verilecektir.
2. Bu belge idare tarafından veya kendisince yetkilendirilmiş şahıs veya kuruluş tarafından verilecektir. Her türlü ahvalde idare ve Belge ile ilgili bütün sorumluluğu tizerine alacaktır.

MADDE : 8

Başka Bir Hükümet Tarafından Belge Verilmesi

1. Âkit bir Hükümet, diğer bir âkit Hükümetin isteği üzerine, bu Sözleşme hükümleri gereğince bir geminin gros ve net tonilatolarını tespit ederek gemiye «Milletlerarası Tonilato Belgesi (1969)» tanzim edebilir veya bu hususta yetki verebilir.

2. Belgenin ve tonilato hesaplarının bir kopyası, mümkün olduğu kadar kısa zaman içinde, istekte bulunan Hükümete gönderilecektir.

3. Bu şekilde verilen bir belge, geminin bayrağını taşıdığı veya taşıyacağı Devlet Hükümetinin isteği üzerine verildiğini belirten bir kaydı ihtiva edecek ve Madde 7 gereğince verilen belge ile aynı değeri haiz olacak ve aynı şekilde tanınacaktır.

4. Bayrağını taşıdığı Devletin Hükümeti âkit hükümetlerden bulunmayan bir gemiye «Milletlerarası Tonilato Belgesi (1969)» verilmeyecektir.

MADDE : 9

Belgenin Şekli

1. Belge, düzenleyen memleketin resmi dil veya dilleri ile hazırlanacaktır. Kullanılan dil İngilizce veya Fransızca değilse, metin bu dillerden birisine yapılmış tercümeyi de ihtiva edecektir.

2. Belgenin şekli Ek II de belirtilen örneğe uygun olacaktır.

MADDE : 10

Belgenin İptali

1. Sözleşmede belirtilen istisnalar dışında, gros veya net tonilatosunda bir artmayı gerektirecek nitelikte geminin teşkilatında, yapısında, istiaabında, gemideki yerlerin kullanılmasında, geminin taşınmasına müsaade edilen ve yolcu belgesinde gösterilen toplam yolcu sayısında, tayin edilen yükleme sınırında veya müsaade edilen su çekiminde tadilat yapılacağı takdirde «Milletlerarası Tonilato Belgesi (1969)» geçerli sayılmayacak ve İdare tarafından iptal edilecektir.

2. Bu maddenin (3) ncü paragrafında belirtilen durum dışında geminin başka bir Devletin bayrağına geçmesi halinde İdare tarafından verilmiş olan belgesi geçerli sayılmayacaktır.

3. Geminin başka bir Devletin bayrağına geçmesi halinde o devletin hükümeti âkit hükümetlerden ise «Milletlerarası Tonilato Belgesi (1969)» bunun yerine kaim olmak üzere İdare tarafından yeni bir «Milletlerarası Tonilato Belgesi (1969)» verilinceye kadar ve en çok üç ay için geçerli sayılacaktır.

Geminin evvelce bayrağını taşıdığı Devletin âkit Hükümeti, bayrak değişiminden sonra mümkün olduğu kadar kısa zaman zarfında, bayrak değişimi sırasında geminin haiz bulunduğu belgenin ve bununla ilgili tonilato hesaplarının bir kopyasını İdareye gönderecektir.

MADDE : 11

Belgenin Kabulü

Âkit bir hükümetin yetkisi altında bu Sözleşmeye göre verilmiş bulunan bir belge diğer âkit hükümetlerce kabul edilecek ve Sözleşmenin öngördüğü bütün amaçlar için kendileri tarafından verilen belgelerle aynı değerde sayılacaktır.

MADDE : 12

Kontrol

1. Âkit bir hükümet Devletin bayrağını taşıyan bir gemi, diğer âkit hükümetlerin limanlarında, bu hükümetlerin yetkili memurlarının kontroluna tabidir. Bu kontrol, aşağıdaki hususların tahkiki ile sınırlıdır.

- (a) Geminin geçerli bir «Milletlerarası Tonilato Belgesi (1969)» bulunup bulunmadığı, ve
- (b) Geminin ananiteliklerinin belgedeki kayıtlara uygun olup olmadığı.
2. Böyle bir kontrol, hiç bir ahvalde geminin gecikmesine sebebiyet vermeyecektir.
3. Kontrol, geminin ananiteliklerinin, gros ve net tonilatolarının artmasını gerektirecek şekilde «Milletlerarası Tonilato Belgesi (1969)» nde belirtilenden farklı olduğunu meydana çıkarırsa, durum, geminin bayrağını taşıdığı Devletin hükümetine gecikilmeden bildirilecektir.

MADDE : 13

İmtiyazlar

Bu Sözleşmenin sağladığı imtiyazlar, Sözleşme gereğince verilmiş geçerli bir belgesi bulunmayan gemiler için talep edilemez.

MADDE : 14

Evvelki Anlaşmalar, Sözleşmeler ve Nizamlar

(1) Bu sözleşmeye taraf olan bir kısım Devletler arasında tonilato konusunda halen yürürlükte bulunan bütün diğer anlaşma, sözleşme ve nizamlar, yürürlük sürelerinin sonuna kadar aşağıdaki haller için tam olarak devam edecektir.

- (a) Bu Sözleşmenin uygulanmadığı gemiler; ve
- (b) Bu sözleşmenin uygulandığı gemilerde, sözleşmede açıkça belirtilmeyen hususlar.
- (2) Bununla beraber, belirtilen anlaşma, sözleşme veya nizamların bu sözleşme ile çeliştiği hallerde, bu sözleşme hükümleri geçerli olacaktır.

MADDE : 15

Bilgi Verilmesi

Âkit hükümetler aşağıdaki belge ve bilgileri teşkilata iletmekle yükümlüdür:

- (a) Âkit hükümetlere dağıtılmak üzere, bu sözleşme gereğince düzenlediği belgelerinden kâfi miktar örnek;
- (b) Bu Sözleşme konusuna giren muhtelif hususlar hakkında çıkarılmış bulunan kanun, tüzük, yönetmelik, karar, emir ve diğer dökümanların metinleri; ve
- (c) Âkit hükümetlere dağıtılmak üzere, tonilato ile ilgili konularda kendisi adına hareket etmeye yetkili kılınan, hükümete bağlı olmayan teşekküllerin bir listesi.

MADDE : 16

İmza, Kabul ve Katılma

(1) Bu Sözleşme 23 Haziran 1969 dan itibaren altı ay süre ile imza için, bu süreden sonra ise katılma için açık bulunacaktır. Birleşmiş Milletler üyesi Devletlerin hükümetleri, yetkili teşekküller, Milletlerarası Atom Enerjisi Teşkilatı, Milletlerarası Adalet Divanı Statüsü'ne taraf olanlar, aşağıda belirtildiği veçhile Sözleşmeye taraf olabilirler.

- (a) Kabul için ihtiraz kaydı koymadan imzalamak; veya
- (b) Bilâhara kabul kaydı ile imzalamak; veya
- (c) Katılmak.

(2) Kabul veya katılma için bu husustaki bir belgenin teşkilata tevdiî gerekir. Teşkilat, bu Sözleşmeye imza koymuş veya katılmış hükümetleri her yeni imza veya katılmadan ve bu husustaki belgenin tevdiî tarihinden haberdar edecektir, Teşkilat sözleşmeyi imzalayan hükümetleri; 23 Haziran 1969'dan sonraki altı aylık süre zarfındaki imzalardan da haberdar edecektir.

MADDE : 17

Yürürlüğe Giriş

(1) Bu sözleşme, ticaret filoları toplamı dünya ticaret gemileri gros tonilâtosunun yüzde atmış beşinden az olmayan en az yirmibeş hükümet tarafından madde 16 da belirtildiği veçhile kabul için ihtiraz kaydı konmadan imzalanması veya kabul yahut katılma belgesinin tevdi tarihinden yirmidört ay sonra yürürlüğe girecektir. Teşkilât, bu sözleşmeye imza koymuş veya katılmış bulunan bütün hükümetlere yürürlüğe giriş tarihini bildirecektir.

(2) Bu maddenin (1) nci paragrafında belirtilen yirmidört aylık süre içinde kabul veya katılma belgesini tevdi eden hükümetler için kabul veya katılma, sözleşmenin yürürlük tarihinden daha erken olmamak kaydıyla, belgenin tevdi tarihinden üç ay sonra yürürlüğe girecektir.

(3) Bu sözleşmeyi kabul etme ve sözleşmeye katılma belgesini, yürürlüğe giriş tarihinden sonra tevdi eden hükümetler için sözleşme, belgeyi tevdi tarihinden üç ay sonra yürürlüğe girecektir.

(4) Bu sözleşmenin tadili için gerekli hususlar tamamlandıktan sonra veya Madde 18'in (2) nci paragrafının (b) fıkrasına göre ittifakla kabul edilmiş sayılmasından sonra Teşkilata verilecek kabul veya katılma belgesi sözleşmenin tadil edilmiş şekli için tevdi edilmiş sayılacaktır.

MADDE : 18

Tadiller

(1) Sözleşme, âkit bir hükümetin teklifi üzerine, bu maddede belirtildiği veçhile tadil edilebilir.

(2) İttifakla kabul edilerek yapılacak tadiller :

(a) Âkit bir hükümetin isteği üzerine, kendisi tarafından yapılan sözleşmenin tadil teklifi, ittifakla kabul edilip edilmeyeceğinin tespiti için teşkilat tarafından bütün âkit hükümetlere gönderilecektir.

(b) Bu şekildeki bir tadil, daha erken bir tarih hususunda mutabakata varılmadığı takdirde, bütün âkit hükümetlerce kabulü tarihinden oniki ay sonra yürürlüğe girecektir. Âkit bir hükümet, teklif edilen tadili kabul veya ret ettiğini kendisine tebliği tarihinden itibaren yirmidört aylık süre içinde teşkilata bildirmedığı takdirde, kabul etmiş sayılacaktır.

(3) Teşkilâtın tetkikinden sonra yapılacak tadiller:

(a) Âkit bir hükümetin isteği üzerine, kendisi tarafından yapılan sözleşmenin tadil teklifi, teşkilât tarafından tetkik edilecektir. Teşkilâtın Denizcilik Emniyet Komitesinde hazır bulunup veya iştirak edenlerin üçte iki çoğunluğu tarafından kabul edilen tadil teklifi, teşkilat Meclisinin tetkikine sunulmazdan en az altı ay önce teşkilâtın bütün üyelerine ve tekmiil âkit hükümetlere gönderilecektir.

(b) Mecliste hazır bulunup reye iştirak edenlerin üçte iki çoğunluğu tarafından kabul edilmesi halinde tadil teklifi kabul için teşkilat tarafından bütün âkit hükümetlere gönderilecektir.

(c) Bu kabil tadil teklifi âkit hükümetlerin üçte ikisi tarafından kabulü tarihinden oniki ay sonra yürürlüğe girecektir. Bu tadil, yürürlüğe girmezden önce tadili kabul etmediğini bir tebliğ ile bildirenler dışında, bütün âkit hükümetler bakımından yürürlüğe girecektir.

(d) Denizcilik Emniyet Komitesinde temsil edilen hükümetlerin üçte iki çoğunluğunun hazır bulunup reye iştirak ettiği ve üçte iki çoğunlukla teklifi kabul eden meclis, kabul kararı ile birlikte, tadil teklifinin önemli olduğu ve bu paragrafın (c) fıkrası gereğince tebliğ yayınlayan ve yürürlüğe girdikten sonra on iki ay zarfında tadili kabul etmeyen âkit hükümetlerin, bu sürenin sonunda bu sözleşmeye taraf olmaktan çıkarılması yolunda bir karar da alabilir. Bu karar âkit hükümetlerin üçte iki çoğunluğu tarafından kabulü halinde uygulanır.

(e) Bu paragraf hükümleri, bu paragrafta belirtilen esaslara göre sözleşmenin tadili teklifinde bulunan âkit hükümetin, arzu ettiği takdirde, bu maddenin (2) nci veya (4) ncü paragrafına göre işlem yapılmasını talep etmesine engel teşkil etmez.

(4) Bir konferansla yapılacak tadiller :

(a) Âkit bir hükümetin talebi ve âkit hükümetlerden enaz üçtebirinin muvafakatı üzerine sözleşmede yapılması teklif edilen tadilleri görüşmek için teşkilat tarafından hükümetlerarası bir konferans tertip edilecektir.

(b) Bu konferansta hazır bulunup reye katılan âkit hükümetlerin üçte iki çoğunluğu tarafından kabul edilen her tadil teklifi, teşkilat tarafından, kabul için tek mil âkit hükümetlere gönderilecektir.

(c) Teklif edilen tadilat, âkit hükümetlerin üçte ikisi tarafından kabulü tarihinden itibaren oniki ay sonra yürürlüğe girecektir. Tadilat, yürürlüğe girmesinden önce bir tebliğ ile bahse konu tadilatı kabul etmediğini bildirenler dışında, bütün âkit hükümetler bakımından yürürlüğe girecektir.

(d) Bu paragrafın (a) fıkrasına göre toplanan ve hazır bulunup reye iştirak edenlerin üçte iki çoğunluğu ile tadil teklifini kabul eden konferans, kabul kararı ile birlikte, yapılacak tadilatın önemli olduğu ve bu paragrafın (c) fıkrası uyarınca bir tebliğ yayınlıyarak tadilatı, yürürlüğe girmesinden sonra oniki aylık bir süre zarfında kabul etmeyen âkit hükümetlerin bu sürenin bitiminde sözleşmeye taraf olmaktan çıkarılması yolunda bir karar da alabilir.

(5) Teşkilat, bu madde uyarınca yapılan bütün tadilatı, her birinin yürürlüğe giriş tarihleri ile birlikte bütün âkit hükümetlere bildirecektir.

(6) Âkit hükümetlerin, bu madde uyarınca alacakları kabul kararları veya yayınlıyacakları tebliğler, teşkilata bu hususta bir belge verilerek bildirilir. Teşkilat, kabul kararlarının veya tebliğlerin alındığından bütün âkit hükümetleri haberdar edecektir.

MADDE : 19

Sözleşmeden Çekilme

(1) Âkit hükümetler, sözleşmenin kendileri bakımından yürürlüğe girdiği tarihten beş yıl geçtikten sonra Sözleşmeden çekilebilirler.

(2) Çekilme, bu konuda teşkilata bir belge verilerek bildirilecek, âkit hükümetler, her çekilmeden ve bu konudaki belgenin alınış tarihinden haberdar edilecektir.

(3) Çekilme, müracaat belgesinde daha uzun bir süre belirtilmemişse, belgenin teşkilata verilmiş tarihinden itibaren bir yıl sonra hüküm ifade edecektir.

MADDE : 20

Başka Bir Devletin Hükmi Altındaki Memleketler

(1) (a) Bir memleketin idari yetkisini haiz bulunması halinde Birleşmiş Milletler veya bir memleketin Milletlerarası ilişkilerinden sorumlu bulunan âkit hükümetler, sözleşmenin bu memlekete teşmili ile bu durumun teşkilata yazılı olarak bildirilmesi hususunda sözü edilen memleketle en kısa zamanda istişare edecek veya gereken gayreti gösterecektir.

(b) Sözleşme, bu husustaki yazılı müracaatın yapıldığı tarihten veya müracaatta başka bir tarih belirtilmişse o tarihten itibaren sözü edilen memlekete teşmil edilmiş olacaktır.

(2) (a) Bu maddenin (1) nci paragrafının (a) fıkrası gereğince teşkilata yazılı müracatta bulunan Birleşmiş Milletler veya âkit hükümetler, sözleşmenin bir memlekete teşmil edildiği tarihten beş yıl geçtikten sonra, arzu ettiği zaman sözleşmenin ilgili memlekete teşmilinin iptali hususunda teşkilata yazılı müracaatta bulunabilirler.

(b) Sözleşmenin ilgili memlekete teşmilinin iptali, yazılı müracaatın teşkilata tevdi tarihinden bir yıl sonra veya müracatta daha uzun bir süre belirtilmişse o tarihten itibaren hüküm ifade eder.

(3) Teşkilat, bütün âkit hükümetleri, bu maddenin (1) ve (2) paragrafları uyarınca sözleşmenin bir memlekete teşmilinden ve bu teşmilin iptalinden, teşmil ve iptalin hüküm ifade edeceği tarihi de belirtmek suretiyle, haberdar edecektir.

MADDE : 21

Tevdi ve Kayıt

(1) Bu sözleşme teşkilata tevdi edilecek ve teşkilatın Genel Sekreteri tasdikli doğru kopyalarını tekml imza eden hükümetlere ve sözleşmeyi kabul eden hükümetlere gönderecektir.

(2) Sözleşme, yürürlüğe girmesinin akabinde, Birleşmiş Milletler Yasasınının 102 nci maddesine göre tescil edilmek ve yayınlanmak üzere teşkilat Genel Sekreteri tarafından Birleşmiş Milletler Sekreterliğine gönderilecektir.

MADDE : 22

Diller

Bu sözleşme İngilizce ve Fransızca dillerinde tek bir nüsha olarak hazırlanmış olup her iki metin de eşit olarak geçerlidir. Rusça ve İspanyolca dillerine resmi tercümeleri yaptırılacak ve imzalı orjinal nüshası ile birlikte tevdi edilecektir.

Temsil ettikleri hükümetlerin bu konuda gereği gibi yetkilendirmiş bulunduğu aşağıda isimleri yazılı şahıslar işbu sözleşmeyi imzalamıştır.

Londra'da yirmiüç Haziran 1969 günü imzalanmıştır.

EK : I

**Gemilerin Gros ve Net Tonilatolarının
Tespiti İçin Kaideler**

KAİDE : 1

Genel

- (1) Bir geminin tonilatosu gros ve net tonilatodan ibarettir.
- (2) Gros tonilato ile net tonilato, bu kaidelerdeki hükümlere göre tespit edilir.
- (3) Yapılışlarındaki özellikler dolayısıyla bu kaidelerdeki hükümlerin tatbiki makul bulunmayan veya imkânsız olan yeni tip teknelerin gros ve net tonilatoları idare tarafından tespit edilir. Tonilatodanın bu yolda tespiti halinde idare, tatbik edilen usulün teferruatını, âkit hükümetleri haberdar etmesi için, teşkilata bildirecektir.

KAİDE : 2

Eklere kullanılan terimlerin tarifleri

(1) Üst Güverte :

Üst güverte, üzerindeki tekml açıklıklarla altında bulunan gemi bordalarındaki bütün açıklıklar su geçirmez daimi kapatma tertibatı ile donatılmış, havaya ve denize maruz en üst tam güvertedir.

Üst güvertesi kademeli olan bir gemide havaya ve denize maruz güvertenin en alçak hattı ile bunun güvertenin üst kısmına paralel olan uzantısı üst güverte olarak alınır.

(2) Kalıp derinliği :

(a) Kalıp derinliği, omurganın üstünden üst güvertenin alt yüzüne kadar gemi bordasında şakûli olarak ölçülen mesafedir. Ahşap ve kompozayt gemilerde bu mesafe, omurga aşozunun alt kenarından ölçülür. Gemi orta kesitinin alt kısmı içe eğimli olduğu veya kalın burma kaplamaları kullanıldığı hallerde, bu mesafe, karinanın düz kısmının içe doğru uzantısının omurga kenarını kestiği noktadan ölçülür.

(b) Güverte ile borda kaplamasının birleştiği kısımlar yuvarlak formda olan gemilerde kalıp derinliği, köşeli dizayn teşkil etmek üzere güverte ile borda kaplama levhaları kalıp hatlarının uzantılarının kesiştiği noktaya kadar ölçülecektir.

(c) Üst güvertenin kademeli olduğu ve güvertenin set kısmının kalıp derinliğinin tayin edildiği noktanın üzerine kadar devam ettiği hallerde, kalıp derinliği, güvertenin alçak kısmından set kısmına paralel olarak uzatılan itibari bir hatta kadar ölçülecektir.

(3) Genişlik:

Genişlik, geminin azami genişliği olup, geminin ortasında teknesi metal olan gemilerde posta kalıp hatları arasında, teknesi başka materyalden olan gemilerde kaplamaların dış yüzleri arasından ölçülür.

(4) Kapalı Yerler :

Kapalı yerler, geminin teknesi, sabit veya portatif bölme veya perdeleri, güverteleri veya daimi yahut portatif tenteler dışındaki örtüleri içinde kalan bütün yerlerdir. Güvertedeki kesiklikler, geminin teknesindeki veya bir yerin güverte ve örtüsündeki, bölme yahut perdelerindeki açıklıklar veya bölme yahut perdelerin bulunmaması, o yerlerin kapalı yerlere dahil edilmesine engel teşkil etmeyecektir.

(5) Tonilato Dışında Bırakılan Yerler :

Bu kaidenin (4). paragrafı hükümlerine rağmen, aşağıdaki (a) dan (e) ye kadarki tali paragraflarda belirtilen yerler, tonilato dışı yerler olarak kabul edilip kapalı yerler hacmine dahil edilmez; şu kadar ki, aşağıdaki üç şarttan en az birisine uyması halinde kapalı yer olarak işleme tabi tutulur :

- Yük veya malzemeyi emniyete almak için raflarla veya diğer vasıtalarla teçhiz edilmiş yerler;
- Herhangi bir kapatma vasıtasıyla teçhiz edilmiş açıklıklar;
- Bu açıklıkların kapatılmasına imkân sağlayan konstrüksiyonlar :

(a) (i) Bitişik güverte kemeresi derinliğini 25 mm. (1 pus) den fazla geçmeyen örtü levhaları istisna edilerek güverteden güverteye uzanan ve genişliği açıklığın bulunduğu yerdeki güverte genişliğinin % 90 ma eşit veya daha büyük olan bir nihayet açıklığı karşısındaki yerler.

Bu hüküm, hakiki nihayet açıklığı ile açıklık hattına veya yüzüne, açıklık hattındaki güverte genişliğinin yarısına eşit bir mesafeden paralel olarak çizilen hat arasındaki kısım tonilato dışı bırakılacak şekilde uygulanacaktır. (Ek 1 Şekil 1).

(a) (ii) Dış kaplamalarına birbirine yaklaşması hali dışında, geminin tertibi sebebiyle yerin genişliği güverte genişliğinin yüzde 90 indan aşağı düşerse, açıklık hattı ile, bu hatta mezkûr yerin arzani genişliğinin güverte genişliğinin yüzde 90 ma eşit veya daha az olduğu noktadan çizilen paralel arasında kalan kısmı kapalı yerler hacmine dahil edilmeyecektir. (Ek 1 Şekil 2, 3, 4).

(a) (iii) Parampetler veya açık vardevelâ puntelleri müstesna, iki yeri ayıran bir açıklık varsa, bu yerlerden birisinin veya her ikisinin tonilato dışı bırakılması (a) (i) ve (a) (ii) tali paragrafları hükümlerine tabidir; iki yer arasındaki açıklık, açıklığın bulunduğu yerdeki güverte genişliğinin en az yarısından az ise, bu yerler tonilato dışı bırakılmayacaktır. (Ek 1 Şekil 5 ve 6).

(b) Denizlere ve havaya mâruz üstteki güverte kaplamaları altında kalan ve kendisini desteklemek için lüzumlu puntellerden başka geminin açık yanları ile hiç bir bağlantısı bulunmayan yerler. Bu yerlerde açık vardevelâ, parampet veya punteller yapılabilir; şu şartla ki, vardevelâ veya parampetlerin üstü ile örtü levhası arasındaki mesafe 0.75 metre (2.5 ayak) den veya o yerin yüksekliğinin üçte birinden (hangisi daha büyükse) az olmamalıdır. (Ek 1 Şekil 7).

(c) Yüksekliği 0.75 metreden veya daha fazla ise yapı derinliğinin üçte birinden az olmayan, karşılıklı yan açıklıkları bulunan ve bordadan bordaya uzayan bir yapı içindeki yerler.

Bir yapının yalnız bir tarafında böyle bir açıklık varsa, bu yerin açıklıktan itibaren, açıklığın bulunduğu yerdeki güverte genişliğinin en fazla yarısı kadar mesafe içindeki kısmı tonilato dışı bırakılır. (Ek 1 Şekil 8).

(d) Tavan güvertesindeki kapatılmamış açıklığın hemen altında bulunan bir yapı içindeki yerler.

Bu açıklığın havaya mâruz bulunması şart olup tonilato dışı bırakılacak yerler açıklığın alanı ile sınırlıdır. (Ek 1 Şekil 9).

(e) Bir yapının çevre perdesinde bulunan, havaya maruz, açıklığı kapama tertibatı bulunmaksızın güverteden güverteye uzayan girintiler.

Bu girintilerin iç genişliğinin giriş genişliğinden fazla ve yapı içindeki uzantısının giriş genişliğinin iki katından fazla olmaması şarttır. (Ek 1 Şekil 10).

6. Yolcu :

- (a) Kaptan, gemiadamları ve geminin işi için gemide istihdam edilen veya görevlendirilen şahıslar;
(b) Bir yaşından küçük olanlar;
Dışında her şahıs yolcudur.

7. Yük Yerleri :

Net tonilato hesabına dahil edilen yük yerleri, gemiden boşaltılacak yüklerin taşınmasına tahsis edilen kapalı yerler olup, bunların gros tonilato hesabına dahil edilmesi şarttır. Bu gibi yük yerleri, kolaylıkla görülebilecek yerlerine, boyları 10 milimetre (4 pus) den az olmayan CC (Cargo Compartment) harfleriyle, devamlı kalacak nitelikte markalanacaktır.

8. Havageçirmez :

Havageçirmez tabiri, her türlü deniz şartlarında suyun gemiye girmeyeceğini ifade eder.

KAİDE 3

Gros Tonilato

Bir geminin gros tonilatosu (GT) aşağıdaki formül ile tayin edilecektir :

$$GT = K_1 V$$

Burada : V = Geminin tekmil kapalı yerlerinin metre-küp olarak toplam hacmini,

$$K_1 = 0.2 + 0.02 \log_{10} V$$

formülü ile hesaplanan (veya Ek 2'deki tabloda gösterilen) katsayıyı, ifade eder.

KAİDE 4

Net Tonilato

(1) Bir geminin net tonilatosu (NT) aşağıdaki formül ile tayin edilecektir :

$$NT = K_2 V_c \left\{ \frac{4d}{3D} \right\}^2 + K_3 \left\{ N_1 + \frac{N_2}{10} \right\}$$

Bu formülde :

(a) $\left\{ \frac{4d}{3D} \right\}^2$ faktörü (bir) den büyük alınmayacaktır :

(b) $K_2 V_c \left\{ \frac{4d}{3D} \right\}^2$ terimi, 0.25 GT dan küçük alınmayacaktır :

(c) NT, 0.30 GT dan küçük alınmayacaktır.

Burada :

V_c = yük yerlerinin metre-küp olarak toplam hacmini,

$K_2 = 0.2 + 0.02 \log_{10} V_c$ formülü ile hesaplanan (veya Ek 2 deki tabloda gösterilen) katsayıyı,
GT + 10,000

$K_3 = 1.25 \frac{\text{GT}}{10,000}$ formülü ile hesaplanan katsayıyı,

D = Kaide 2 (2) de tarif edildiği veçhile, metre olarak geminin ortasındaki kalıp derinliğini,

d = bu Kaide'nin (2) paragrafında tarif edildiği veçhile, metre olarak geminin ortasındaki kalıp su çekimini,

$N_1 = 8$ den fazla yatma yeri bulunmayan kamaralardaki yolcu sayısını,

$N_2 =$ diğer yolcuların sayısını,

$N_1 + N_2 =$ geminin yolcu belgesinde gösterildiği veçhile, geminin taşımaya izin verilen toplam yolcu sayısını ($N_1 + N_2$ 13'ten az olduğu takdirde N_1 ve N_2 sıfır olarak alınacaktır.)
GT = Kaide 3 hükümleri gereğince tayin edilen, geminin gros tonilatosu, ifade eder.

- (2) Bu Kaidenin (1) paragrafında belirtilen kalıp su çekimi (d), aşağıdaki su çekimlerinden birisi olacaktır:
- Yürürlükte bulunan Uluslararası Yükleme Sınırı Sözleşmesi'nin uygulandığı gemiler için, bu Sözleşme'ye göre tespit edilmiş bulunan Yaz Yükleme Sınırı (Kereste Yükleme Sınırı dışında) na tekabül eden su çekimi;
  - Yolcu gemileri için, yürürlükte bulunan Uluslararası Denizde Can Emniyeti Sözleşmesi'ne veya uygulanıyorsa başka uluslararası andlaşmaya göre tespit edilmiş en derin yükleme sınırına tekabül eden su çekimi;
  - Uluslararası Yükleme Sınırı Sözleşmesi uygulanmayıp ulusal mevzuat uyarınca bir yükleme sınırı tespit edilmiş gemiler için yaz yükleme sınırına tekabül eden su çekimi;
  - Yükleme sınırı tespit edilmeyip ulusal mevzuata göre su çekimi tayin edilen gemiler için müsaade edilen azami su çekimi;
  - Diğer gemiler için, Kaide 2 (2) de tarif edildiği veçhile, geminin ortasındaki kalıp derinliğinin yüzde 75'i.

KAİDE 5

Net Tonilatonun Değişmesi

- Geminin, Kaide 3 ve 4'te tarif edilen V, Vc, d, N_1 veya N_2 gibi niteliklerinde değişiklik yapılması ve bu değişikliğin, Kaide 4 hükümlerine göre tayin edilmiş net tonilatusunda bir artmayı intaç etmesi halinde geçikilmeksizin, geminin yeni niteliğine göre net tonilatosu tayin edilecek ve uygulanacaktır.
- Kaide 4'ün (2) (a) ve (2) (b) paragraflarında belirtilen yükleme sınırları birlikte uygulanan gemiler için Kaide 4 hükümlerine göre sadece bir net tonilato tayin edilecek ve bu tonilato, geminin yapacağı seferler için tespit edilmiş özel su hattına uygun tonilato olacaktır.
- Geminin, Kaide 3 ve 4'te tarif edilen V, Vc, d, N_1 veya N_2 gibi niteliklerinde değişiklik yapılması veya bu Kaidenin (2) paragrafında belirtilen özel yükleme sınırında geminin yaptığı seferlerin ticari karakterindeki tadilat dolayısıyla değişiklik yapılması ve bu değişikliğin Kaide 4 hükümlerine göre tayin edilmiş net tonilatusunda bir azalmayı intaç etmesi halinde, yürürlükteki belgesinin düzenlendiği tarihten on iki ay geçmeden tayin edilen net tonilatosu ile ilgili yeni bir Milletlerarası Tonilato Belgesi (1969) düzenlenmeyecektir; şu kadar ki, bu hüküm aşağıdaki hallerde uygulanmayacaktır:
  - Gemi, başka bir Devletin bayrağına geçmişse,
  - Gemi, yükleme sınırının değişmesini gerektirecek, üst yapı çıkarılması gibi, İdarenin görüşüne göre büyük ölçüde tadilat geçirmişse,
  - Hacı nakliyatı gibi, özel hallerde büyük sayıda yataksız yolcu taşımakta kullanılan yolcu gemilerine,

KAİDE 6

Hacimlerin Hesaplanması

- (1) Gros ve net tonilâto hesabına dahil bulunan bütün hacimler izolasyon ve benzeri tertibat dikkate alınmaksızın, madenden yapılmış gemilerde dış kaplamanın veya bünyevi çevre levhalarının iç yüzleri arasında, başka malzemeden yapılmış gemilerde ise kaplamanın dış yüzeyi veya bünyevi çevre yüzeyinin iç kenarı arasında ölçülecektir.
- (2) Ek kısımların hacimleri toplam hacme dahil edilecektir.
- (3) Denize açık yerlerin hacimleri, toplam hacmin dışında bırakılabilecektir.

KAİDE 7

Ölçme ve Hesaplama

- (1) Hacimlerin hesaplanmasında kullanılan tekmil ölçülerde santimetreye veya kademın onikide birine en yakın değerler alınacaktır.
- (2) Hacimler, ilgili yer için genel olarak kabul edilen ve doğruluğu İdarece kabule şayan usullerle hesaplanacaktır.
- (3) Hesaplama, kolaylıkla kontrolünü mümkün kılmak üzere, kâfi derecede detaylı olacaktır.

EK — 1

KAİDE 2(5) TE BELİRTİLEN ŞEKİLLER

AŞAĞIDAKİ ŞEKİLLERDE :

- O = HARİÇ BIRAKILAN YER
C = KAPALI YER
I = KAPALI BİR YER OLARAK
ADDEDİLECEK YER

TARANMIŞ KISIMLAR KAPALI YERLERE DAHİL EDİLECEKTİR.

B = AÇIKLIĞIN BULUNDUĞU YERDEKİ GÜVERTE GENİŞLİĞİ YUVARLAK KÜPEŞTELİ GEMİLERDE GENİŞLİK ŞEKİL 11 DEĞÖSTERİLDİĞİ VEÇHİLE ÖLÇÜLECEKTİR.

Not :

(x) Sözleşmedeki kaideler (krokiler) dosyasından elde edilir.

KAIDE 3 VE 4 (1) DE BELİRTİLEN

K₁ VE K₂ KATSAYILARI

V veya Vc = metrekip olarak hacimler

V veya Vc	K ₁ veya K ₂	V veya Vc	K ₁ veya K ₂	V veya Vc	K ₁ veya K ₂	V veya Vc	K ₁ veya K ₂	V veya Vc	K ₁ veya K ₂
10	0.2200	45,000	0.2931	330,000	0.3104	670,000	0.3165	0.3165	0.3165
20	0.2260	50,000	0.2940	340,000	0.3106	680,000	0.3166	0.3166	0.3166
30	0.2295	55,000	0.2948	350,000	0.3109	690,000	0.3168	0.3168	0.3168
40	0.2320	60,000	0.2956	360,000	0.3111	700,000	0.3169	0.3169	0.3169
50	0.2340	65,000	0.2963	370,000	0.3114	710,000	0.3170	0.3170	0.3170
60	0.2356	70,000	0.2969	380,000	0.3116	720,000	0.3171	0.3171	0.3171
70	0.2369	75,000	0.2975	390,000	0.3118	730,000	0.3173	0.3173	0.3173
80	0.2381	80,000	0.2981	400,000	0.3120	740,000	0.3174	0.3174	0.3174
90	0.2391	85,000	0.2986	410,000	0.3123	750,000	0.3175	0.3175	0.3175
100	0.2400	90,000	0.2991	420,000	0.3125	760,000	0.3176	0.3176	0.3176
200	0.2460	95,000	0.2996	430,000	0.3127	770,000	0.3177	0.3177	0.3177
300	0.2495	100,000	0.3000	440,000	0.3129	780,000	0.3178	0.3178	0.3178
400	0.2520	110,000	0.3008	450,000	0.3131	790,000	0.3180	0.3180	0.3180
500	0.2540	120,000	0.3016	460,000	0.3133	800,000	0.3181	0.3181	0.3181
600	0.2556	130,000	0.3023	470,000	0.3134	810,000	0.3182	0.3182	0.3182
700	0.2569	140,000	0.3029	480,000	0.3136	820,000	0.3183	0.3183	0.3183
800	0.2581	150,000	0.3035	490,000	0.3138	830,000	0.3184	0.3184	0.3184
900	0.2591	160,000	0.3041	500,000	0.3140	840,000	0.3185	0.3185	0.3185
1,000	0.2600	170,000	0.3046	510,000	0.3142	850,000	0.3186	0.3186	0.3186
2,000	0.2660	180,000	0.3051	520,000	0.3143	860,000	0.3187	0.3187	0.3187
3,000	0.2695	190,000	0.3056	530,000	0.3145	870,000	0.3188	0.3188	0.3188
4,000	0.2720	200,000	0.3060	540,000	0.3146	880,000	0.3189	0.3189	0.3189
5,000	0.2740	210,000	0.3064	550,000	0.3148	890,000	0.3190	0.3190	0.3190
6,000	0.2756	220,000	0.3068	560,000	0.3150	900,000	0.3191	0.3191	0.3191
7,000	0.2769	230,000	0.3072	570,000	0.3151	910,000	0.3192	0.3192	0.3192
8,000	0.2781	240,000	0.3076	580,000	0.3153	920,000	0.3193	0.3193	0.3193
9,000	0.2791	250,000	0.3080	590,000	0.3154	930,000	0.3194	0.3194	0.3194
10,000	0.2800	260,000	0.3083	600,000	0.3156	940,000	0.3195	0.3195	0.3195
15,000	0.2835	270,000	0.3086	610,000	0.3157	950,000	0.3196	0.3196	0.3196
20,000	0.2860	280,000	0.3089	620,000	0.3158	960,000	0.3196	0.3196	0.3196
25,000	0.2880	290,000	0.3092	630,000	0.3160	970,000	0.3197	0.3197	0.3197
30,000	0.2895	300,000	0.3095	640,000	0.3161	980,000	0.3198	0.3198	0.3198
35,000	0.2909	310,000	0.3098	650,000	0.3163	990,000	0.3199	0.3199	0.3199
40,000	0.2920	320,000	0.3101	660,000	0.3164	1,000,000	0.3200	0.3200	0.3200

V veya V c nin ara değerleri için K₁ veya K₂ katsayıları enterpolasyon yolu ile elde edilecektir.

LAHİKA II

BELGE

MİLLETLERARASI TONİLÂTO BELGESİ (1969)

(Resmi damga)

1969, Gemilerin Tonilâtoharını Ölçme Milletlerarası Sözleşmesi hükümlerine göre, kendisi bakımından Sözleşmenin ..... 19..... tarihinde yürürlüğe girdiği

(Memleketin tam olarak resmi adı)

Hükümetin yetkisi altında

(1969, Gemilerin Tonilatolarını Ölçme Milletlerarası Sözleşmesi gereğince tanınmış bulunan yetkili şahıs veya teşkilatın tam olarak resmi adı) tarafından tanzim edilmiştir.

Geminin Adı	Tanıma İşareti	Bağlama Limanı	Tarih (*)

(*) Geminin omurgasının konulduğu yahut benzer bir inşa safhasında bulunduğu (Madde 2 (6), veya büyük ölçüde tadilat yapıldığı (Madde 3 (2) (b) tarih.

ANABOYUTLAR

Boy (Madde 2 (8) 7	Genişlik (Madde 2 (3)	Geminin ortasında üst güverteye kadar kalıp derinliği (Kaide 2 (2)

GEMİNİN TONİLÂTOLARI

GROS TONİLATO .....

NET TONİLATO .....

Geminin tonilâtoharının, 1969, Gemilerin Tonilâtoharını Ölçme Milletlerarası Sözleşmesi hükümleri gereğince tespit edildiği tasdik olunur.

..... da ..... tarihinde düzenlenmiştir.
(Belgenin düzenlendiği yer) (Düzenlendiği tarih)

(Belgeyi düzenleyenin resmi imzası ve/veya düzenleyen makamın mühürü)

Sadece imza edilmişse aşağıdaki paragraf eklenecektir :

Aşağıda imzası bulunan, bu belgenin düzenlenmesi hususunda sözü edilen hükümetin tam yetkisini haiz bulunduğu beyan eder.

(İmza)

TONİLATOYA DAHİL EDİLEN YERLER					
GROS TONİLATO			NET TONİLATO		
Yerin Adı	Mevkii	Boy	Yerin Adı	Mevkii	Boy
Güverte altı	—	—			
			YOLCU SAYISI (Kaide 4 (1)) 8'den fazla yatma yeri bulunmayan kamaralardaki yolcu sayısı ..... Diğer yolcuların sayısı		
HARİÇ TUTULAN YERLER (Kaide 2 (5)) Yukarıdaki listede belirtilenlerden tonilato dışı bırakılan kapalı yerlerin hizasına (*) işareti konulacaktır.			KALIP SUÇEKİMİ (Kaide 4 (2))		
İlk ölçmenin yapıldığı tarih ve yer					
Bu son ölçmenin yapıldığı tarih ve yer					
NOT :					

TAVSİYELER

Konferans tarafından aşağıdaki tavsiyeler kabul edilmiştir :

Tavsiye : 1

1969, Gemilerin Tonilatolarını Ölçme Milletlerarası Sözleşmesi'nin Kabulü

Konferans, Hükümetlerin 1969, Gemilerin Tonilatolarını Ölçme Milletlerarası Sözleşmesi'ni mümkün olduğu kadar erken bir tarihte kabul etmelerini tavsiye eder.

Tavsiye : 2

Gros ve Net Tonilatoların Kullanılması

Konferans, 1969 Gemilerin Tonilatolarını Ölçme Milletlerarası Sözleşmesi hükümlerine göre tayin edilmiş bulunan gros ve net tonilatoların, bu terimlerin kullanıldığı sözleşme, kanun ve kaidelerde muadil olarak kullanılmasının ve aynı zamanda ticaret gemilerinin büyüklükleri ve faydalı kapasiteleri ile ilgili istatistiklerde esas alınmasının kabulünü tavsiye eder. İlaveten, mevcut tonilato ölçme sisteminden Sözleşmenin getirdiği yeni sisteme geçişin ticaret gemileri ile liman işlemlerinin ekonomisi üzerinde mümkün mertebe az tepkiye sebep olması gereğini dikkate alarak Konferans, tonilatoları rüsum tahsiline esas olarak kullanan âkit Hükümetlerin, liman işletmelerinin ve bütün diğer teşekküllerin halihazır uygulamalarının ışığı altında hangi muadilin en uygun olacağını dikkatle gözden geçirmelerini tavsiye eder.

Tavsiye : 3

Terimlerin Tarifinin Yeknesak Tefsiri

Konferans, 1969, Gemilerin Tonilatolarını Ölçme Milletlerarası Sözleşmesi'nde kullanılan «uzunluk», «genişlik», «yolcu», ve «hava geçirmez» gibi bazı terimlerin tarifelerinin, Hükümetlerarası Denizcilik İstisari Teşkilatı (IMCO) na mevdu diğer sözleşmelerdekilerle aynı anlamda olduğunu kabul ederek, âkit Hükümetlerin bu gibi sözleşmelerde kullanılan terimlerin aynı şekilde tarifini ve devamlı olarak aynı tarzda tefsirini sağlamak için tedbirler almalarını tavsiye eder.

